

**Nasjonalparkstyret
for Reinheimen**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk Fjellsenter,
Brubakken 2, 2686 Lom
Norsk Tindesenter
Havnegata 2, 6300 Åndalsnes

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 61 26 62 04
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyre.no/reinheimen>

Lom samarbeitlag, v/Trond Dalsegg

Saksbehandlar Kristine Sørleie

Vår ref. 2021/9600-2 432.3

Dykkar ref.

Dato 04.10.2021

Delegert vedtak - Reinheimen NP - dispensasjon - 2021 - drone - leting etter sau - Lom samarbeitlag

Delegert vedtak

Med heimel i naturmangfaldlova § 48 får Lom samarbeitlag dispensasjon til å bruke drone i samband med ettersanking av sakna dyr på hausten i 2022, 2023 og 2024.

Dispensasjon er gjeve med følgjande vilkår:

- Dispensasjon gjeld beitelagsområda i Lom kommune, innafor Reinheimen NP og Ottadalen LVO.
- Dispensasjonen gjeld etter hovudsanking på hausten, og fram til ein har fått søkt i områda der det kan vera sjanse for å finne dei sakna dyra.
- Flyging skal i størst mogleg grad skje i maksimal høgde som er 120 meter over bakkenivå.
- Dyrelivet skal ikkje uroast. Flyging nær dyr og fugl skal unngåast. Ved observasjon av villrein eller rovfugl må dronen takast ned til fuglen/villrein har trekt unna.
- Det skal haldast god avstand til eventuelle turfolk/jegarar som er i området.
- Dispensasjon gjeld for bruk av drone med pilot frå Innlandet droneberedskap. Droneførarar skal vere godt kjent med Luftfartstilsynets regelverk for bruk av drone: <https://luftfartstilsynet.no/droner/>
- SNO v/ Per Olav Haugen (mob 970 57 213), skal varslast på SMS dagen før flyginga.
- Nasjonalparkforvaltar skal ha ein årleg rapport om samla omfang av flyging. Rapporten skal sendast på e-post til: sfinpost@statsforvalteren.no, seinast 1.desember det aktuelle året.

Det vert gjort merksam på at dispensasjon for bruk av drone gjeld i høve verneforskrifta for Reinheimen nasjonalpark. Det er søkjer sitt ansvar å avklare tiltaket med evt. andre myndigheiter og grunneigar.

Klage

Vedtaket kan klagast inn for Miljødirektoratet av partar i saka eller andre som har rettsleg klageinteresse med ein frist på 3 veker jf. forvaltningslova § 28. Ei eventuell klage skal rettast til Miljødirektoratet, men sendast til Nasjonalparkstyret for Reinheimen.

Dokument i saka

- Søknad frå Lom sambeitelag, e-post 16.09.21
- Behandling av dronesøknader i Reinheimen nasjonalpark- prinsippsak 47/18, 07.08.2018
- Bruk av droner i verneområder, brev frå miljødirektoratet 06.03.19.

Saksopplysningar

Søknaden

Leiar i Lom sambeitelag v/ Trond Dalsegg, søker om å bruke drone for å leite etter sakna sau etter hovudsanking på hausten.

I e-post frå sækjar står følgjande:

«Som leiar i Lom sambeitelag har eg vore i kontakt med Innlandet Droneberedskap v/Morten Hammeren om leiting med drone etter sau. Dette vil begrense seg til å leite etter dyr som ikkje har vorte funne på annan måte. Hammeren gjorde meg merksam på at det måtte sendast melding/innhentast løyve frå Statsforvaltaren. Leitinga vi skje innafor grensene til Lom kommune og kan koma til å omfatte enkelte landskapsvernområde og delar av Jotunheimen nasjonalpark, kanskje Reinheimen også. Det er på førehand umogleg å seia kvar dette kan bli. Leitinga vil skje i dei områda der det er sakna sau og vil ta til siste delen av september og så lenge det er behov. I fjor og også ved tidlegare høve har vi brukt småfly utan særleg godt resultat. Rekner det vil vera mykje meire effektivt og betre å sjå ved bruk av drone.»

Heimelsgrunnlag

Delegering

I medhald av vedtekter for Reinheimen nasjonalparkstyre punkt 6.2, jf. naturmangfaldlova § 62 andre ledd tredje punktum, har nasjonalparkstyret for Reinheimen i styremøte 14.03.2016, sak 5/16, gjort vedtak om å delegere handsaming av einskilde saker til nasjonalparkforvaltaren, slik som i denne saka. Vedtaket gjev nasjonalparkforvaltarane i Reinheimen myndigheit til å treffe vedtak i saker av kurant karakter.

Med saker av kurant karakter meiner ein følgjande:

- Saker etter dei spesifiserte dispensasjonsføresegnene i verneforskriftene om ferdsel og motorferdsel.
- Saker etter andre spesifiserte dispensasjonsføresegner i verneforskriftene og etter naturmangfaldlova § 48 der:
 - a) Det dreier seg om fornying av dispensasjon gjeve av styret eller arbeidsutvalet, og føresetnadene er tilnærma uendra.
 - b) Det føreligg etablert forvaltningspraksis frå saker handsama av styret/AU i tilsvarende sak.
 - c) Forvaltingsplanen gjev eintydige føringar for utfallet.

Det vert og her vist til prinsipp for vurdering søknader om bruk av dronar i Reinheimen, behandla i nasjonalparkstyret 19.09.18, sak 2018/4499. Det er aksept for å gje dispensasjon

til bruk av drone i samband med landbruksføremål som t.d. leting etter sakna beitedyr. Eks. FMOPSak 2017/925 – bruk av drone i samband med ettersank av sau i Ulvådalen sausankelag.

Søknaden er vurdert i samsvar med:

Forskrift for Reinheimen nasjonalpark, 24.11.2006

Forskrift for Ottadalen Ivo, 24.11.2006

Forvaltningsplan for Reinheimen, 2010

Naturmangfaldlova, 2009

Verneforskrift – formål

Formålet med oppretting av Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde er fyrst og fremst knytt til naturkvalitetane i området, der leveområdet til villreinstammen i Reinheimen-Breheimen villreinområde står sentralt.

Reinheimen nasjonalpark og tilhøyrande landskapsvernområde er etter verneforskriftane § 3, pkt. 1.1, verna mot inngrep av alle slag, - *mellom anna oppføring av bygningar, tilbygg, gjerde, anlegg og andre varige eller mellombelse innretningar, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving og påfylling av masse, sprenging og boring, bryting av stein, mineral eller fossil, fjerning av større stein og blokker, drenering og anna form for tørrlegging, nydyrking, nyplanting, bakkeplanering, framføring av luft- og jordleidningar, bygging av bruer og klopper, oppsetting av skilt, merking av stiar og løyper o.l. Kulturminne skal vernast mot skade og øydelegging. Opplistinga er ikkje uttømmende.*

Etter lov om motorferdsel i utmark er små luftfarty som drone ikkje rekna inn, da den lova berre omfattar farkostar som er store nok til å frakte ein person.

I Reinheimen er det eit eige punkt som regulerer denne typen farkostar. I verneforskrift for Reinheimen § 3, pkt. 7.2 står følgjande: «*All unødvendig støy skal unngåast. Bruk av motor på modellfly, modellbåt mv. er forbode....*» Det blir tolka slik at «mv.» omfattar dronar.

I landskapsvernområda er denne type farkostar ikkje regulert gjennom vernereglane, men all ferdslar skal skje med omsyn, utan skade på naturmiljø, og dyrelivet skal ikkje uroast (jf. verneforskrifter § 3, pkt. 4.1. Generelt om ferdslar).

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for Reinheimen frå 2010 gir ikkje føringar for bruk av dronar, ettersom det var ein lite brukt teknologi da planen vart utarbeidd.

Naturmangfaldlova

Bruk av drone er forbode i Reinheimen nasjonalpark. Tiltaket er heller ikkje omtalt i verneforskrifta som eit unntak nasjonalparkstyret kan gje dispensasjon til. Søknaden om bruk av drone må derfor behandlast som dispensasjon frå vernevedtak, § 48 i naturmangfaldlova (NML).

Naturmangfaldlova § 48 sett strenge krav til når ein dispensasjon eventuelt kan vurderast, og opnar for dispensasjon for tiltak som «*ikke strider mot verneformålet og ikke påvirker verneverdiene nevneverdig*». Begge vilkår må vera oppfylt. Dispensasjon *må* heller ikkje gjevast sjølv om vilkåra er oppfylt. Skjønn og instruksar frå overordna myndigheiter spiller også inn. Dispensasjonsheimelen i naturmangfaldlova § 48 kan ikkje nyttas for å utvide

ramma gjeve i vernevedtaket, men skal være ein sikkerheitsventil som skal fange opp heilt spesielle tilfelle som ikkje ble vurdert på vernetidspunktet.

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplan og naturmangfaldlova § 48 må søknaden også vurderast etter naturmangfaldlova, herunder dei miljørettslege prinsipp i §§ 8-12 (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Presedens

I enkeltsaker skal ein vurdere verknaden av presedens ved at andre kan få dispensasjon til liknande tiltak i verneområdet. Dette følgjer ikkje minst krav til likebehandling. Det er dei siste par åra registrert ein vesentleg auke av søknadar om droneflyging til ulike tiltak, og vedtak i prinsippsak, 2018/4499, opnar for å vurdere dispensasjon i samband med landbruksføremål som leiting etter beitedyr.

Vurdering

Verneverdiane i Reinheimen nasjonalpark og tilgrensande landskapsvernområde er i stor grad knytt til naturverdiar. Bruk av drone kan virke negativt på fauna i ein sårbar fase som kalving/hekking. Rovfugl og villrein er særleg utsett. I tillegg er støy frå motorisert ferdsel og drone generende på friluftslivet.

I Forvaltningsplan for Reinheimen er forholdet til å gi dispensasjon ikkje diskutert spesielt, men bruk av drone kan vera særleg konfliktfylt fordi nasjonalparken skal vera skjerna for unødig støy og uro. I høve støy, er lyden av elektrisk drone godt merkbar på kort avstand, men jo lengre avstand, jo mindre lyd. Ved bruk av drone er det svært viktig å halde god avstand til sårbare lokalitetar for rovfugl og vilt.

Bruk av drone er ein relativt ny sakstype, men i saker der er gjeve dispensasjon er det sett vilkår til formål, område og tidsrom. Det er og sett vilkår om å halde seg unna dyreliv/hekkelokalitetar, og vilkår om å unngå flyging i perioder p.g.a. jakt/friluftsliv. Med bakgrunn i auka bruk av drone har nasjonalparkstyret gjort ei vurdering av handtering av dronesøknader innafor Reinheimen nasjonalpark. Det er gjort ei vurdering for å skilje ut formål som er kurrant og ikkje, og aktuelle vilkår for å avbøte på evt. ulemper for verneverdiar.

I brev datert 06.03.2019 frå Miljødirektoratet til nasjonalpark- og verneområdestyre og kommunar med forvaltningsmynde omtalast bruk av drone i verneområde, m.a.;

Ulempene og skadepotensialet med bruk av droner er vel kjent, både i forhold til friluftsliv og dyreliv. Samtidig kan bruk av droner ha stor nytteverdi, f.eks. ved bruk i naturforvaltning og ulike typer næringsvirksomhet. Dette gjelder ikke minst når bruk av droner kan redusere kjøring på barmark eller redusere bruken av fly/helikopter.

Vidare er særskilt dispensasjon omtalt:

For områder med forbud mot bruk av droner kan det både for tamreindrift, saueneiering og oppsynsvirksomhet mv vurderes å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48. De vurderingene som skal gjøres av hjemmelsforhold, naturtilstand, sårbarhet og skjønnsmessige forhold fremgår generelt av Miljødirektoratets "Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter".

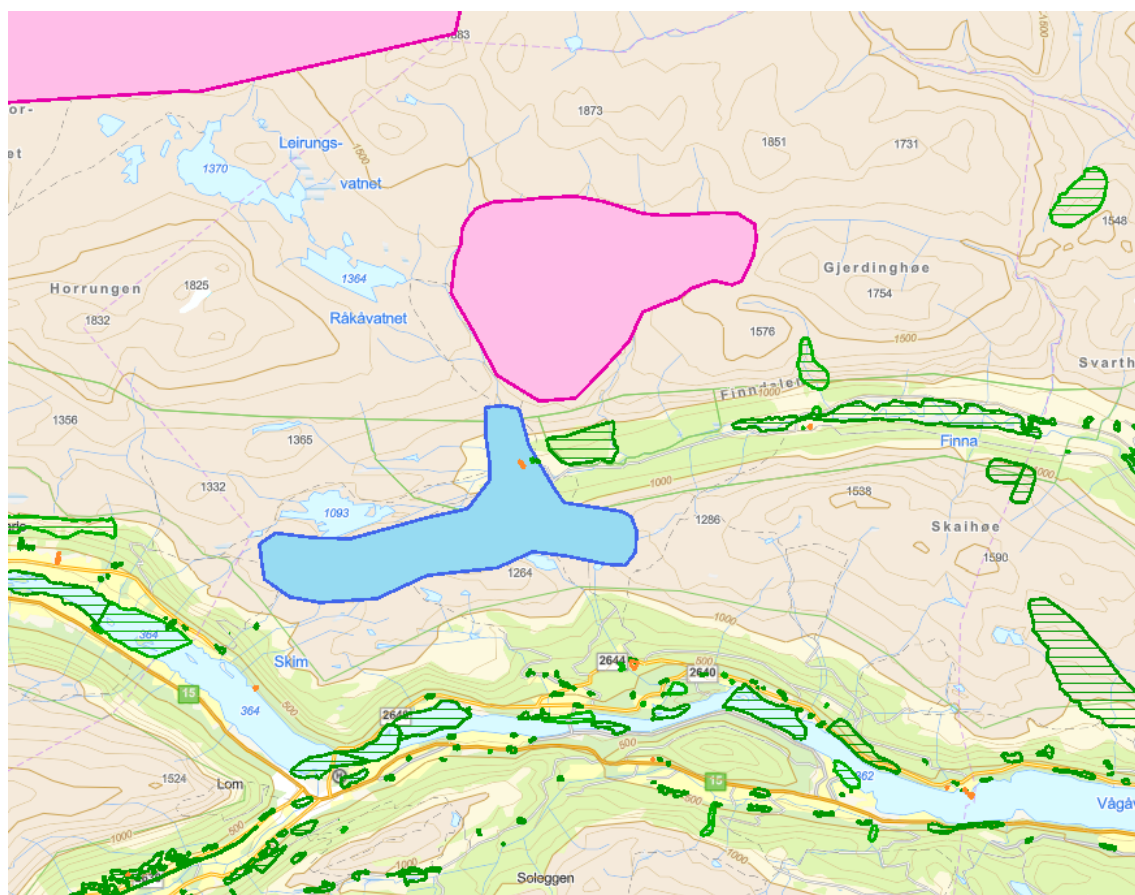
Kunnskapsgrunnlaget om verneverdiane i Reinheimen nasjonalpark er godt. Når det gjeld villreinen sin bruk av området vert det vist til NINA Rapport 643, om Villrein i Ottadalen og Regional plan for Ottadalsområdet (2014-2026). vedteke 2011, som har som føremål å sikre ein levedyktig villreinstamme innafor områda. Det er også utarbeidd sårbarheitsvurdering for rovfugl/våtmarksfugl i Reinheimen nasjonalpark, (Kistefoss Skogtenester, Rapport nr.6 2018).

Det er døme på at rovfugl skyr drone ved konkurranse i luftrommet. Dronar som nærmar seg fuglar ovanfrå vil kunne minne om eit predatorangrep og skape flukt og stressreaksjonar. Det er også kjent at rovfugler kan angripe drone, noko som kan føre til at rovfuglane skadar seg (jf. bl.a rapporten "Approching birds with drones: first experiments and ethical guidelines", Elisabeth Vas et al.). Sidan bruk av drone skal gjennomførast på hausten vil tiltaket ikkje vera i konflikt med hekking og den mest sensitive tida for rovfuglane.

Når det gjelder bruk av dronar har man generelt lite kunnskap om verknad på villreinen. I delar av villreinområdet i Rondane sør har ein utanfor verneområda brukt drone til strukturteljingar. Erfaringane her var at villreinen la merke til dronane, mogleg på grunn av støyen, men også visuelt. Nokre flokkar trakk seg litt meir saman, utan registrert fluktreaksjon. På hausten er reinskalvane blitt store, men ein kan møte på villreinflokkar i områda det skal flygast med drone. Av omsyn til villrein er det avgjerande korleis ein utfører dronefilminga. Dersom ein observerar villrein skal ein ta ned drona, halde god avstand og vente med å fly til villrein har trekt unna.

I høve til siste ledd i formålsparagrafen, om at «Ålmenta skal ha tilgang til naturoppleving» kan det tenkjast at enkelte vil føle at omfattande bruk av luftfarkostar medfører øydelegging av kjensla av å vera i urørt område. Det er viktig at ein unngår flyging når det er turgåarar/jegarar i området. Det er viktig å vise respekt for folk som ferdast i fjellet, og unngå filming av privatpersonar som ikkje er førespurt om dette på førehand. Ein legg her til grunn at flyginga med drone skjer i samsvar med samferdselsdepartementets forskrift av 30-11-15 Forskrift om luftfartøy som ikkje har fører om bord mv, som også har strenge føringar på avstand til andre.

Det er viktig å få henta sauene før vinteren, og i eit stort beiteområde er behovet for hjelpemiddel til stade. Normalt ville forvaltninga stilt krav om nærare presisering av område for bruk av drone, for å kunne vurdere søknaden opp mot heilt konkrete sårbare verneverdiar. Sidan oppdraget er planlagt seinhaustes og utanom yngletid/ hekkesesong kan den likevel vurderast som eit generelt unntak for det aktuelle leiteområdet.

Kartet over dekker beiteområdet innafor Lom kommune i Ottadalen Ivo og Reinheimen np. Det blå feltet er trekkområde til villrein og det rosa er kalvingsområde. Kommunegrensa er stipla line.

Tiltaket må også vurderast mot naturmangfaldlovas §§ 8-12, jf. § 7.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) er vurdert som tilfredsstillande når det gjeld biologiske verdier i dei aktuelle områda, og flyginga er lagt til tidsrom utanom hekkesesong, kalving og yngleperiode. Ut frå føre-var-prinsippet (§ 9) er det likevel alltid viktig å unngå nærføring til rovfugl og villrein som måtte finnast i området, og ta ned drona ved observasjon av rovfugl og villrein.

Økosystemtilnærming og samla belastning (§ 10) tilseier at det er viktig å følgje utviklinga, og innarbeide tydelege føringar for bruk av drone knytt til beitebruk i nasjonalparken ved revisjon av forvaltningsplanen.

Tiltaket medfører ikkje miljøforringing, og nml § 11 blir såleis ikkje vurdert som relevant.

§ 12 gjev føringar om «miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder». Bruk av drone i dette tilfelle er ein effektiv metode som gir mindre uro enn ved bruk av t.d. helikopter, jf. brev frå Miljødirektoratet, 06.03.2019.

Nasjonalparkforvaltar vurderer at ein har god kunnskap om naturmangfaldet, og vilkåra for å gje dispensasjon er oppfylt under gjevne vilkår. Dispensasjon i dette tilfelle er knytt til nytteverdien for beitebruksnæringa. Droneflyginga er forbigåande, og vil med gjevne vilkår

ikkje påverke verneverdiane i nemneverdig grad. Bruk av drone vil vera mest skånsame hjelpemiddel for å få lokalisert sakna beitedyr før vinteren. Av omsyn til dyrevelferden bør det leggjast til rette for ein effektiv leiteaksjon.

Med helsing

Kristine Sørli
nasjonalparkforvaltar

Etter våre rutinar er dette brevet godkjent og sendt utan underskrift

Kopi til:
Lom kommune
Reinheimen-Breheimen villreinutval v/Knut Granum
Statsforvalteren i Innlandet
Mari Melbø Rødstøl
Skjåk kommune
Statens naturoppsyn v/Thomas Rødstøl
Statens Naturoppsyn v/Per Olav Haugen